CEDO condamna România pentru expulzarea unor pakistanezi suspectati de terorism

Curtea Europeana a Drepturilor Omului (CEDO) a stabilit joi ca România a încalcat Conventia Europeana a Drepturilor Omului prin expulzarea unor cetateni pakistanezi cu drept legal de resedinta. Prin urmare, România a fost condamnata sa le plateasca celor doi daune morale de câte 10.000 de euro si cheltuieli de judecata de 1365 de euro în total, pentru ambii.

Instanta de la Strasbourg a decis cu majoritate ca autoritatile române care i-au declarat indezirabili si i-au expulzat pe reclamantii din dosarul Muhammad si Muhammad contra României au încalcat articolul 1 din protocolul nr. 7 al Conventiei, referitor la garantiile procedurale privind expulzarea strainilor.

CEDO a constatat ca reclamantii au primit doar informatii foarte generale privind caracteristicile legale ale acuzatiilor care li se aduceau si ca dosarul nu mentiona niciuna din actiunile lor care se presupune ca au periclitat securitatea nationala a României. Ei nu au primit informatii esentiale privind principalele etape ale procedurii sau posibilitatea de a accesa documente secrete din dosar, prin intermediul unui avocat autorizat sa consulte astfel de documente.

Cu privire la proceduri în general si tinând cont de marja de apreciere permisa statelor în astfel de probleme, instanta Consiliului Europei a considerat ca limitarile drepturilor de care se bucurau reclamantii conform articolului mentionat nu au fost contrabalansate în cadrul procedurilor interne, astfel încât sa se pastreze însasi esenta acestor drepturi.

Adeel Muhammad, nascut în 1993, si Ramzan Muammad, nascut în 1984, sunt cetateni pakistanezi cu resedinta în Tehsil Karor (Pakistan), respectiv Dubai (Emiratele Arabe Unite). Primul a intrat în România în septembrie 2012, pe baza unei vize de studii; el a obtinut o bursa la facultatea de stiinte economice a Universitatii Lucian Blaga din Sibiu. Conationalul sau a sosit în România în februarie 2009, cu o viza de studii pe termen lung, si a încheiat anul pregatitor, înainte de a urma aceeasi facultate, tot cu bursa.

În 4 decembrie 2012, Serviciul Român de Informatii (SRI) a cerut Parchetului de pe lânga Curtea de Apel Bucuresti (CAB) sa ceara instantei competente sa decida daca cei doi pakistanezi trebuie declarati indezirabili în România. În aceeasi zi, procuratura a depus o cerere în acest sens la sectia de contencios administrativ a CAB, mentionând ca informatiile obtinute de SRI constituie indicii serioase privind intentia celor doi de a se angaja în activitati potential periculoase pentru securitatea nationala si înaintând instantei documentele secrete. Tot în 4 decembrie, politia din Sibiu le-a înmânat celor doi citatiile pentru prezentarea la CAB a doua zi.

În 5 decembrie, dupa ce primul judecator caruia îi fusese repartizat dosarul s-a recuzat pe motiv ca nu detine autorizarea necesara din partea Oficiului Registrului National al Informatiilor Secrete de Stat (ORNISS), un alt magistrat i-a audiat pe pakistanezi, care au beneficiat de un translator din limba urdu. Ei au afirmat ca nu înteleg motivul pentru care au fost citati, deoarece citatiile mentionau doar referinte la prevederile legale. CAB le-a comunicat ca documentele din dosar sunt secrete, iar procurorul de sedinta a cerut instantei sa îi declare indezirabili pe motiv ca informatiile secrete arata implicarea lor în activitati care ar putea submina securitatea nationala.

CAB s-a pronuntat în aceeasi zi, declarându-i pe ambii pakistanezi indezirabili în România timp de 15 ani si ordonând retinerea lor imediata în vederea deportarii.

În 6 decembrie, SRI a emis un comunicat de presa referitor la dosar, prezentând detalii si exemple ale activitatilor

în sprijinul unui grup islamist afiliat ideologic la Al Qaeda, de care erau acuzati cei doi straini. Informatiile au fost preluate de mai multe ziare, care au publicat numele celor doi pakistanezi si detalii privind studiile lor universitare.

Reclamantii au contestat decizia CAB la Înalta Curte de Casatie si Justitie (ICCJ), care le-a respins demersul, considerând ca documentele secrete disponibile dovedesc ca instanta inferioara a tinut cont în mod justificat de indiciile privind intentiile celor doi. ICCJ a mentionat ca, în conformitate cu legea, daca decizia de a declara indezirabil un cetatean strain este motivata de ratiuni de siguranta nationala, datele, informatiile si faptele pe care se bazeaza decizia judecatorului nu pot fi mentionate în sentinta. ICCJ a retinut ca, prin intermediul translatorului, pakistanezii au putut afla motivul pentru care au fost citati în procedurile de expulzare.

Cei doi cetateni straini au parasit teritoriul României pe 27 decembrie 2012. Ei se adresasera deja CEDO, în 19 decembrie, reclamând ca nu li s-au oferit garantii procedurale si nu s-au putut apara corespunzator în cadrul procedurilor. Mai exact, pakistanezii au sustinut ca nu li s-au adus la cunostinta acuzatiile exacte care li se aduceau si nu au avut acces la documentele din dosar.

Camera CEDO si-a declinat competenta, în 26 februarie 2019, în favoarea Marii Camere. Aceasta a tinut în 25 septembrie 2019 o audiere publica, în urma careia decizia a fost luata de cei 17 judecatori: Robert Spano (Islanda) - presedinte, Linos-Alexandre Sicilianos (Grecia), Jon Fridrik Kjolbro (Danemarca), Ksenija Turkovic (Croatia), Angelika Nussberger (Germania), Paul Lemmens (Belgia), Ganna Iudkivska (Ucraina), Paulo Pinto de Albuquerque (Portugalia), Faris Vehabovic (Bosnia-Hertegovina), Iulia Motoc (România), Carlo Ranzoni (Liechtenstein), Pauliine Koskelo (Finlanda), Georgios A. Serghides (Cipru), Marko Bosnjak (Slovenia), Jovan Ilievski (Macedonia de Nord), Peter Paczolay (Ungaria), Maria Elosegui (Spania) si Johan Callewaert - grefier adjunct.

CEDO a retinut ca legislatia româna nu permite instantelor sa aprecieze daca securitatea nationala interzice accesul la un dosar. De asemenea, instantele din România nu au evaluat necesitatea restrictionarii drepturilor procedurale ale reclamantilor, în sensul de a nu li se permite accesul la documentele secrete si alte probe din dosar si nu au explicat motivele concrete ale acestei decizii. Faptul ca SRI a publicat a doua zi dupa decizia CAB un comunicat de presa cu informatii detaliate contrazice argumentul ca pakistanezii nu au primit informatiile respective din motivele invocate pentru expulzare.

În privinta contrabalansarii restrictiilor, CEDO a retinut ca la CAB reclamantilor li s-au adus la cunostinta doar numerele legilor si articolelor încalcate potrivit acuzatiilor, nu si continutul concret al acuzatiilor. Comunicatul SRI de a doua zi nu poate fi considerat o sursa valabila de informatii care sa le fi permis pakistanezilor sa îsi pregateasca apararea la ICCJ, nu a ajuns la dosar; nu s-a stabilit daca parchetul sau instanta au luat în considerare faptele mentionate în comunicat. Prin urmare, si procedura de la instanta suprema a încalcat articolul 1 din protocolul nr. 7 al Conventiei Europene a Drepturilor Omului.

CEDO observa ca citarea celor doi reclamanti la CAB s-a facut seara, la Sibiu, pentru a doua zi dimineata la ora 9, la Bucuresti, fara detalii privind motivul. CAB le-a asigurat pakistanezilor un translator, dar nu s-a asigurat ca acestia stiu ca pot fi reprezentati de avocati detinatori ai unor certificate ORNISS. Nici ICCJ nu i-a informat pe reclamanti, din proprie initiativa, privind garantiile procedurale de care ar putea beneficia.

Avocatii alesi de cei doi pakistanezi nu detineau certificate ORNISS si prin urmare nu au avut acces la documentele secrete de la dosar. Ei ar fi putut cere un termen pentru obtinerea certificatelor, dar durata acestui demers, prevazuta de lege, este mai mare decât cea normala pentru procedurile în care ar fi putut fi utilizate. Deci - a retinut CEDO - chiar daca avocatii ar fi solicitat o amânare, ei tot nu ar fi reusit, în principiu, sa obtina certificate ORNISS în timp util, deci nu ar fi putut consulta documentele secrete pentru a le asigura clientilor o aparare eficienta.

CEDO considera ca nu este clar nici macar daca instantele au avut acces la toate informatiile secrete referitoare la caz. ICCJ nu a clarificat, la cererea pakistanezilor, prezenta în dosar a unor documente secrete, pusa la îndoiala de acestia. ICCJ a respins, de asemenea, sigura proba pe care reclamantii au cerut sa o includa în dosar. Nu exista deci, în opinia CEDO, nimic în dosar care sa sugereze ca instantele din România au verificat în vreun fel credibilitatea si veridicitatea faptelor, asa cum au fost prezentate de parchet.

Având în vedere aceste constatari, CEDO a decis ca Adeel Muhammad si Ramzan Muammad sunt îndreptatiti la daune morale de câte 10.000 de euro si trebuie sa li se acopere cheltuieli judiciare în valoare totala de 1365 de euro.

Au formulat opinii concurente judecatorii Nussberger, Lemmens si Koskelo (comuna); judecatorul Pinto de Albuquerque, caruia i s-a alaturat si judecatoarea Elosegui; Serghides si Elosegui - separat. Judecatoarele Iudkivska si Motoc si judecatorul Paczolay au formulat o opinie contrara comuna. Toate acestea au fost anexate la sentinta.